

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

NAPRAFORGÓ REZISZTENCIA-VIZSGÁLATOK 2015

Összeállította:

Dr. GERGELY LÁSZLÓ
növénykórtani témavezető

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Budapest

Telefon: +36-1-336-9118
E-mail: gergelyl@nebih.gov.hu

- A melegigényes betegségeknek kedvezett az időjárás:
  - ⇒ hamuszürke szártőkorhadás (*Macrophomina phaseolina*)
  - ⇒ alternáriás szárfoltosság (*Alternaria* spp.)
  - ⇒ fehérpenészes szártőrothadás (*Sclerotinia sclerotiorum*)
- A tenyészidőszak időjárása:
  - ⇒ a nyári hónapok havi középhőmérséklete 1,9 °C- kal meghaladta a sokéves átlagot (tenyészidőszakban: cca. + 2,8 °C)
  - ⇒ a tavaszi hónapok csapadékösszege 27 % -kal, a nyáriaké 30 %-kal maradt el a sokéves átlagtól!
  - ⇒ A hőségnapok száma: **41**, a forró napok száma **13** volt!!
(napi maximum-hőmérséklet: H ≥ 30 °C, illetve F ≥ 35 °C)

Növénykórtani vizsgálatok, 2015

Betegség	Vizsgálati helyek száma
Fehérpenészes szártőrothadás	4
Hamuszürke szártőkorhadás	3
Alternáriás szárfoltosság	1
Napraforgó-peronoszpóra (prov. teszt) *	1
Napraforgó- szádor (prov. teszt) * *	1

Megjegyzés: * = üvegházi teszt a *Plasmopara halstedii* öt rasszával (100, 700, 730, 710, 330) a tordasi Növényfajta-kísérleti Állomáson

* * = üvegházi teszt az *Orobanche cumana* E- rasszt tartalmazó hazai populációjával a tordasi Növényfajta-kísérleti Állomáson

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2015

Kísérlettypus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Fehérpenészes szártőrothadás	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db %</i>	
I. Igen korai érésűek	5	5,0	15,9
II. Korai érésűek	11	4,6	19,5
III. Középérésűek	8	4,2	23,1
IV. Étkezési/madáreleség	6	12,7	27,0
V/1. IMA Korai érésűek	12	4,9	21,9
V/2. IMA Középérésűek	22	3,3	22,9
VII/1. SU Igen korai érésűek	2	9,1	16,3
VII/2. SU Korai érésűek	6	5,0	16,3
VII/3. SU Középérésűek	6	5,2	13,6
Összesen	78	-	-

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2015

Kísérlettípus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Hamuszürke szártőkorhadás	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db %</i>	
I. Igen korai érésűek	5	11,4	21,2
II. Korai érésűek	11	10,4	38,5
III. Középérésűek	8	5,7	32,8
IV. Étkezési/madáreleség	6	8,3	38,3
V/1. IMA Korai érésűek	12	8,4	36,4
V/2. IMA Középérésűek	22	5,9	42,2
VII/1. SU Igen korai érésűek	2	20,0	20,9
VII/2. SU Korai érésűek	6	13,9	21,9
VII/3. SU Középérésűek	6	6,1	28,5
Összesen	78	-	-

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Fertőzöttségi szélsőértékek napraforgó fajtakísérletekben, 2015

Kísérlettípus/érés csoport	Fajtaszám <i>db</i>	Alternáriás szárfoltosság	
		minimum	maximum
		<i>fertőzött db %</i>	
I. Igen korai érésűek	5	44,6	95,0
II. Korai érésűek	11	35,0	90,4
III. Középérésűek	8	25,5	64,5
IV. Étkezési/madáreleség	6	52,4	95,0
V/1. IMA Korai érésűek	12	48,4	78,8
V/2. IMA Középérésűek	22	28,2	95,2
VII/1. SU Igen korai érésűek	2	60,4	75,0
VII/2. SU Korai érésűek	6	60,4	82,2
VII/3. SU Középérésűek	6	50,4	74,2
Összesen	78	-	-

n é b i h

1. ábra Fehérpenészes szártőrothadásra fogékony fajta parcellaképe

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

2. ábra Az alternáriás szárfoltosság tüneti képe

3. ábra A hamuszürke szártőkorhadás jellegzetes tünetei

4. ábra Napraforgó-szádorra fogékony fajta parcellaképe

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Üvegházi provokációs rezisztencia- vizsgálatok, 2015

**NÉBIH, Növényfajta-kísérleti Állomás,
Tordas**

Üvegházi provokációs szádor-teszt, 2015 (Tordas)

Az E-rasszal szemben R-ként bejelentett változatok (n=33) közül 21 genotípusnál igazoltuk az ellenállóság meglétét (64 %), ugyanakkor 12 genotípus fogékonynak bizonyult (36 %). ☹

Üvegházi provokációs peronoszpóra-teszt, 2015 (Tordas)

A vizsgálatba vont genotípusok (n=65) közül 47 mind az öt patotípussal szemben ellenállónak bizonyult (72 %), ezzel szemben 18 hibrid, illetve szülői vonal legalább 2 rász iránt fogékonyságot mutatott (28 %).

A fogékony kontroll fajták átlagos fertőzöttsége 54,8 %-os volt. A legtöbb esetben a 700, 730, 710 és 330-as rasszok iránti fogékonyságot állapítottuk meg, és öt olyan genotípust találtunk, amely valamennyi vizsgált rász iránt fogékonynak bizonyult (8 %)! ☹

CLI-típusú ellenállóságot mindössze 2 genotípus mutatott (3 %). ☺

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

5. ábra Üvegházi provokációs peronoszpóra-teszt, Tordas

n é b i h

6. ábra *A Plasmopara halstedii* sporulációja a sziklevélen

7. ábra A szisztemikus betegségforma: levélklorózis és törpülés

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

8. ábra Peronoszpóra-rezisztens (fent) és – fogékony (lent) genotípusok

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

13. ábra Napraforgó-szádor üvegházi provokációs teszt, Tordas

9. ábra Napraforgó-szádorra fogékony fajta (13) F/R kontrollokkal

10. ábra Szádor-fogékony és -rezisztens napraforgó gyökérzete

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

